

Národ oboril sa na národ s úmyslom vraždenia

Bratislava, 16. január 2025 – *Sonety o vojne, sonety volajúce po mieri. Reakcia na spálenú zem, na navždy zničené životy miliónov nevinných. Nadčasové dielo Pavla Országha Hviezdoslava Krvavé sonety uvedie DPOH v premiére 17. januára. Netradične, po prvýkrát v anglickom jazyku, s názvom **The Bloody Sonnets**.*

**Že dožili sme, ach, ten rozvrat! rež,
z nejj potoky sa nevinná krv valí!
divadla toho divákmi sa stali,
ba účastníkmi do dna srdca tiež.**

Krvavé sonety vznikli krátko po vypuknutí prvej svetovej vojny. Cyklus 32 sonetov je ostrým protestom Pavla Országha Hviezdoslava proti vojne, jej hrôzam, surovému vraždeniu, brutalite a deštrukcii, ktorú priniesla. Vojna prvá, vojna druhá. Vojna, ktorá ničí krajinu našich susedov dnes. Nezmyselná skaza ľudstva a sveta. Kontaminovaná zem, zdevastovaná príroda, míny. Utrpenie, ktoré niektorí bezcitne spochybňujú, nevidia. Na Ukrajine vojna nie je. Tvrdenie, ktoré je opakom humanizmu. Neľudské, nepochopiteľné.

Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava našťudovalo Krvavé sonety v anglickom jazyku, v preklade írskoho básnika a prekladateľa **Johna Minahana**. V réžii **Dávida Pašku** divácividia **Annamáriu Janekovú** a **Katarínu Morháčovú**. Inscenácia sa na jeseň 2025 presunie z DPOH na scény divadiel v New Yorku.

Pred začiatkom a počas prvých mesiacov prvej svetovej vojny bolo možné nájsť mnohé oslavné a promilitaristické básne. Hviezdoslavove Krvavé sonety boli v tom čase anomáliou aj preto, že písať

Sídlo:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Laurinská č. 20
811 01 Bratislava

Korešpondenčná adresa:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Gorkého 478/17
811 01 Bratislava

dpoh@dpoh.sk

www.dpoh.sk

protivojnové texty bolo nebezpečné až trestné. Svet zachvátil ošiaľ a fascinácia konfliktom enormných rozmerov, proti ktorému sa len niekoľko ľudí chcelo alebo odvážilo vzoprieť. V inscenácii **The Bloody Sonnets** tvorcovia postavili Hviezdoslavove Krvavé sonety k ďalšej známej poézii z obdobia rokov 1914 až 1918, aby si medzi sebou tieto diela odporovali, dopĺňali sa a aby rozširovali záber na prežitky z vojny očami básnikov. V inscenácii zaznejú citácie z Rilkeho básní v nemčine, Ungaretti v taliančine, Apollinaire vo francúzštine a parafrázy na Puškinove panslavistické básne v ruštine.

Rozhodnutie viesť diskusiu o okolnostiach, hrôzach a následkoch prvej svetovej vojny bolo pre umelecký tím vedomé a akútne. Spoločensky sa dostávame do stavu, v ktorom sa vytvárajú priame paralely ku spoločnosti pred roku 1914. Svetové konflikty, vojny, tendencie spoločnosti podliehať populizmu, dezinformáciám a propagande, odovzdávanie sa, či utiekanie sa k demagogickým reprezentantom moci.

Povinnosťou umelcov je varovať pred smerom, ktorým sa uberáme, smerom k absolútnemu úpadku.

„Rozhodnutie inscenovať Hviezdoslavove sonety a ešte navyše v angličtine sa môže na prvý pohľad javiť ako bizarný nápad. Stodesať rokov stará poézia písaná v jambickom verši, v Hviezdoslavovej verzii blankversu, (ktorým sa snažil dokázať, že i Slováci sú hodní veľkých literárnych diel) sa má stať dramatickým základom inscenácie, ktorá chce byť výsostne súčasná a moderná? Oprostená od pátosu a zároveň prehovárajúca k jednej z najemotívnejších vecí, ktorú ľudstvo vymyslelo, k vojne. Krutá i bolestná skúsenosť žitá celými dejinami, spojená s civilizáciou a ľudským druhom. V Európe žijeme mierové časy už neobvykle dlho. Presnejšie je, že sme ich žili. Do 24.2.2022. Nemôžeme sa tváriť, že nie sme súčasťou tohto vojnového konfliktu. Môžeme len dúfať, že nie je len jedným z ohnísk budúcej svetovej vojny. Úzkosť, ktorá nám z tohto pocitu plynie sa stáva východiskom i zdrojom pre súčasnú tvorivú výpoveď. O zneužívaní strachu, potreby pacifizmu a volaní po mieri. Hviezdoslav v čase písania Krvavých sonetov páchal trestný čin, (originálny rukopis sonetov bol pravdepodobne po celú vojnu ukrytý v evanjelickom kostole v Dolnom Kubíne pod dlaždicou. Bolo to oproti Hviezdoslavovmu domu a jeho švagor bol v tom kostole farárom), ale my žijeme v demokratickej krajine, kde môžeme pomenovať pravdivo agresora i obeť. Napriek tomu, že ľudia sú rečami o vojne unavení, vojna nemizne. Neskončí sa len preto, že sa im nepáči. Je za našimi hranicami a ovplyvňuje nás. Tak ako ovplyvňovala Hviezdoslava i navzdory tomu, že počas nej neopustil rodnú Oravu,“ hovorí riaditeľka DPOH **Valeria Schulcová**.

„Apelovať na svet, nech si rozmyslí vstup do ďalšieho bezbrehého svetového konfliktu, ktorý neprinesie nič iné než absolútnu skazu lyrikou básnika jednej maličkaj európskej krajiny, v jazyku medzinárodnom je ašpirácia naivná. Je ale mienená s najlepším možným úmyslom, hoci aj s ním musíme narábať opatrne. Najmä, keďže sa z vyhlásení o “vôli k mierovému životu” či “pokojnej spolupráce na všetky svetové strany” stáva nástroj populizmu politických síl naprieč Európou a svetom. Tak ako propaganda z prvej svetovej vojny sľubovala “vojnu, ktorá navždy ukončí všetky vojny”, sa v súčasnej tendenčnej rétorike o mieri približujeme k odovzdávaniu štátnej suverenity a občianskej slobody do rúk totalitných veľmocí, ktoré nás taktiež zavedú skôr či neskôr do konfliktu

Sídlo:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Laurinská č. 20
811 01 Bratislava

Korešpondenčná adresa:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Gorkého 478/17
811 01 Bratislava

d poh@d poh.sk

www.dpoh.sk

*alebo nás celkom pohltia. Je dôležité definovať agresora a nedostatť sa do stavu, v ktorom sa agresor a obeť relativizujú. Hviezdoslavov pacifizmus nie je len historický či patetický, ale siaha do hĺbky civilizačného vedomia aj svedomia. Je obhajobou humanizmu a násilie usvedčuje ako prapodstatu zla. V jeho sonetoch je vypovedaná až prorocká predtucha apokalypsy a odosobnenej masovej likvidácie modernými technológiami,“ hovorí režisér The Bloody Sonnets **Dávid Paška**.*

Teaser: <https://www.youtube.com/watch?v=UkeP2fWfcdk>

*„Tvorbu Pavla Országha Hviezdoslava som poznala zo školy, ale priznám sa, nerozumela som jej. Bol spisovateľ, ktorého tvorbu sme sa museli učiť a aj preto som nemala záujem spoznať ho hlbšie. Po prvom prečítaní jeho sonetov v anglickom, ale aj slovenskom jazyku, som bola prekvapená. Z originálu aj z adaptácie režiséra Dávida Pašku. Kvetnatosť a symbolika mi pripomenuli roky na hereckej škole, keď sme sa učili pracovať z Shakespearovými hrami. A potom mi prišlo smutno. Hviezdoslavove sonety sú reakciou na prvú svetovú vojnu. Uvedomila som si ako veľa sa odvtedy nezmenilo. Žijeme v dobe, kedy sa politici s veľkými egami stávajú viac a viac populárnymi kvôli svojim imperialistickým, nacionalistickým postojom a populistickým prejavom. A viac a viac ľudí im verí. Prvá svetová vojna mala trvať štyri mesiace. Ako dlho už trvá vojna na Ukrajine? Čo sa stane počas druhej Trumpovej vlády? Prečo ľudskosť a rešpekt ešte stále nezvítazili nad ľudskou ješitnosťou a sebeckosťou? Naša inscenácia sa zaoberá, okrem iných, aj týmito existenciálnymi otázkami. A aj keď sa nehráme a ani nechceme hrať na múdrych a určite nemáme odpovede na všetky otázky, dúfam, že naša hra ponúkne nové perspektívy, možnosti zamyslieť sa inak a tiež nádej,“ hovorí **Katarína Morháčová**. „Hviezdoslavove sonety sú nadčasové. Tak ako nemohli byť jeho sonety vydané počas prvej svetovej vojny, kvôli jeho kritickému postojom a neoslavnému obsahu, sú aktuálne aj dnes. Čo dnes znamená život? Umenie? Súdržnosť? Mier? Sme svedkami zvláštnej epochy, kedy ľudia umierajú pre aroganciu a nenásytnosť jedincov, zneužívajúcich svoju moc. Rozsiera sa strach a nenávisť. Spoločnosť je polarizovaná, chýba nám vzdelanie a schopnosť viesť konštruktívne debaty, ktoré by nás posunuli vpred, s ktorými by sme sa vedeli priblížiť sebe navzájom a pochopili tak naše strachy a presvedčenia o akomsi vlastnom vnímaní reality sveta. Ale čo je tá realita sveta? Tak ako ju vnímam ja, ju nemusíš vnímať ty. Ale ja by som rada počula, videla a chcela pochopiť, prečo a ako je tvoja realita iná od mojej. A možno v nej viem nájsť niečo prospešné a možno vieš nájsť ty niečo prospešné v tej mojej. Then count sheep. Maybe we can dream of our worlds,“ dopĺňa **Annamária Janeková**.*

O odkaze Pavla Országha Hviezdoslava, procese skúšania inscenácie vo viacerých jazykoch, o vojne nedávnej a tej súčasnej sa bude **Michael Szatmary** rozprávať v najbližšom Divadelnom Podcaste Országh Hviezdoslav s oboma herečkami, **Annamáriou Janekovou** a **Katarínou Morháčovou**. Poslucháči a diváci ho nájdu na Spotify a Youtube DPOH.

„K Hviezdoslavovi mám od mojich prvých čitateľských liet výnimočný vzťah. Až som tým bola v kruhu spolužiakov výstredná a smiešna. Bolo mi jedno, koľko ulíc, škôl a inštitúcií je po ňom pomenovaných. Bola so hrdá, že máme svojho najväčšieho básnika a že som jeho slovám a slovným spojeniam často nerozumela, to iba zvyšovalo v mojich očiach jeho výnimočnosť. Ale tomu, čo som si prečítala, alebo čo som si od spolurecitátorov vypočula, som vždy rozumela. Taký vznešený, záhada

Sídlo:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Laurinská č. 20
811 01 Bratislava

Korešpondenčná adresa:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Gorkého 478/17
811 01 Bratislava

dpoh@dpoh.sk

www.dpoh.sk

*z vyššej triedy. Do projektu som bola oslovená až potom, čo hlavná voľba stvárniť Krvavé sonety bola jasná a daná. Ale nijako mi to neprekážalo, naopak. Môcť byť s Hviezdoslavom, so skvelým tímom, v priestoroch výborného divadla a ponoriť sa do tém vedomého pacifizmu a do silokrásy slova je pre mňa česť. Anglický preklad Hviezdoslava je nielen skvelý a v niečom prístupnejší, komunikatívnejší, ale jasne vyjadruje, že aj v kontexte sveta môžeme byť na Hviezdoslava hrdí. Nie preto, že je náš, ale preto, že je to náš veľký básnik. Nech si ho aj vďaka novej inscenácii obľúbia aj dnešní mladí ľudia,“ uzatvára dramaturgička The Bloody Sonnets **Darina Abrahámová**.*

**Kto zapríčinil tento úpadok,
zosurovenie, zdivočenie mravov?**

Štvrtá premiéra tretej divadelnej sezóny DPOH.

Vstupenky The Bloody Sonnets: <https://dpoh.sk/inscenacia/the-bloody-sonnets/>

Uvádzané v angličtine, s titulkami v slovenskom a anglickom jazyku.

Hrajú: Annamária Janeková, Katarína Morháčová **Autor:** Pavol Országh Hviezdoslav **Réžia:** Dávid Paška **Dramaturgia:** Darina Abrahámová **Scénografia:** Julius Leon Seiler **Kostýmy:** Maria-Lena Poidl **Scénická hudba:** Samuel D. Abrahám

Premiéra: 17. január 2025

Repertoár Divadla P.O. Hviezdoslava: <https://dpoh.sk/repertoar/>

Online predaj vstupeniiek na predstavenia: <https://vstupenky.dpoh.sk/>

Pokladnica Divadla P.O. Hviezdoslava – Kiosk DPOH: Laurinská 20, Bratislava

Pondelok až nedeľa od 8.30 do 19.00 a vždy hodinu pred predstavením.

www.dpoh.sk / [FB/IG](#) – DPOH

aktuality.sk

KOKTEJL

S I T A

. t a s r .

CITYLIFE.SK

in.ba

see & go